

Arkivsaksnr.:
2022/5223

Dokumentdato:
11.01.2023

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
11/23

Møtedato:
02.02.2023

Styrket forskningsetisk innsats ved Universitetet i Bergen - nye retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved Universitetet i Bergen

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- [Forskningsetikkloven § 5 og § 6](#)
- [Retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer](#)
- [Tildelingsbrevet til UiB for 2022](#)

Saken gjelder:

I denne saken vil universitetsstyret få en orientering om hvordan UiB arbeider for å styrke den forskningsetiske innsatsen og bli forelagt forslag til nye retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved Universitetet i Bergen.

Forskernes rett til selv å velge emne og metode for sin forskning er et grunnleggende prinsipp i universitets- og høyskoleloven. Institusjonene skal fremme og verne om den akademiske friheten. Forskerne skal utøve denne friheten i samsvar med anerkjente vitenskapelige og etiske prinsipper, jf. uhl. § 1-5, og forskningsetikkloven understreker at forskningsinstitusjoner skal sikre at forskningen skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. I rektoratets valgplattform står det at «*universitetet sitt arbeid med forskningsetikk bør styrkast. Forskingmetodar er under stadig utvikling, rammevilkår endrar seg og skaper nye etiske utfordringar. Vi vil derfor gå gjennom UiB si organisering av arbeidet med forskningsetikk og forskingsintegritet*».

Redelighetsutvalget ved UiB, som ble etablert i 2000, har som del av sitt mandat å bidra til å fremme god forskningsskikk og forebygge uredelighet i forskning. Utvalget har pekt på behovet for å styrke innsatsen for å spre kunnskap om forskningsetikk og forebygge uredelighet.

Riksrevisjonens gjennomgang av universitets- og høyskolesektorens arbeid med forskningsetikk fra 2021¹ pekte på at statlige forskningsinstitusjoner generelt ikke gjør nok for å sikre at forskningen følger forskningsetikkloven. Kunnskapsdepartementet fulgte opp Riksrevisjonens rapport og i årsmeldingen for 2022 må institusjonene i sektoren rapportere på at det er etablert systemer som sikrer at saker om alvorlige brudd på forskningsetiske normer blir fanget opp og at de som jobber med forskning får nødvendig opplæring.

¹ Rapport i [Dokument 1 \(2021-2022\)](#)

I tillegg har Helsetilsynet gjennomført et tilsyn i sektoren på institusjonenes etterlevelse av helseforskningsloven, og personvernforordningen har også ført til endrede krav til hvordan institusjonene organiserer og følger opp arbeidet med å ivareta personvern i forskningsprosjekter.

Arbeidet med å styrke den forskningsetiske innsatsen ved UiB, herunder følge opp læringspunkter fra Riksrevisjonens gjennomgang og tilsynsrapporten fra Helsetilsynet, har vært organisert som et prosjekt. Redelighetsutvalget ved UiB har vært styringsgruppe og arbeidsgruppen har vært sammensatt av faglige og administrative ledere. Styringsgruppen har lagt fram sine anbefalinger for universitetsledelsen, herunder forslag til nye retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved Universitetet i Bergen. Disse retningslinjene må vedtas av universitetsstyret.

Forslag til vedtak:

Universitetsstyret vedtar retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved Universitetet i Bergen.

Tore Tungodden
ass. universitetsdirektør

11.01.2023/Arne R. Ramslien

Vedlegg:

1. Saksframstilling
2. Forslag til nye retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved Universitetet i Bergen

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
11/23

Møtedato:
02.02.2023

Arkivsaksnr.:
2022/5223

Styrket forskningsetisk innsats ved Universitetet i Bergen - nye retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved Universitetet i Bergen

Bakgrunn

Forskningsetikk består av et mangfoldig sett av verdier, normer og institusjonelle ordninger som bidrar til å konstituere og regulere vitenskapelig virksomhet². Disse er utviklet over tid og forankret i det internasjonale forskerfellesskapet³. Det følger av universitets- og høyskoleloven § 1-5 om faglig frihet og ansvar at forskning skal utøves i overensstemmelse med anerkjente vitenskapelige og etiske prinsipper⁴. Forskningsetikkloven har som formål å sikre at all forskning skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Med utgangspunkt i forskningsetikkloven er det opprettet rådgivende nasjonale forskningsetiske komiteer som skal dekke alle fagområder. De nasjonale forskningsetiske komiteene (FEK), et uavhengig fagorgan tilknyttet Kunnskapsdepartementet, har utarbeidet forskningsetiske retningslinjer som er en kodifisering av anerkjente verdier, normer og praksiser som skal ligge til grunn for all forskning⁵. Retningslinjene skal bidra til etisk refleksjon hos forskere og i forskersamfunnet. God vitenskapelig praksis forutsetter at forskningen gjennomføres på en etisk forsvarlig måte. Dette skal blant annet bidra til å sikre høy faglig kvalitet, bygge forskerfellesskapet, sikre respekt for personers integritet, hensynta utsatte grupper og ivareta dyr, natur og miljøet.

Forskningsetikken skal også bidra til å bygge tillit til forskningen og forskere. Den omfatter alle deler av forskningsaktiviteten som planlegging, gjennomføring, publisering og formidling av forskningen. Videre handler forskningsetikk om relasjoner innad i forskerfellesskapet, men også om forholdet til omgivelsene og samfunnet. Forskningsetikken kommer til uttrykk både gjennom konkrete lovbestemmelser og normer. Forskningsetikken favner således bredere enn lovbestemmelser og ligger til grunn for forskerfellesskapets faglige selvregulering.

Universitetet i Bergen har som institusjon et lovfestet ansvar, jf. forskningsetikkloven § 5, for å sikre at all forskning skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer og den enkelte forsker har et selvstendig ansvar for at alle ledd av forskningsprosessen gjennomføres på en etisk forsvarlig måte. Lov om organisering av forskningsetisk arbeid danner det overordnede regulatoriske rammeverket for forskningen, mens særlovgivning som helseforskningsloven med forskrift, forskrift om bruk av dyr i forskning og personvernlovgivningen inneholder detaljerte bestemmelser som forskningen må forholde seg til.

² Forskningsetiske retningslinjer for naturvitenskap og teknologi

³ <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer/>

⁴ <https://lovdata.no/lov/2005-04-01-15/§1-5>

⁵ <https://www.forskningsetikk.no/retningslinjer>

Status ved UiB

Forskningsetikk er en integrert del av forskningsprosessen. UiB var tidlig ute med å etablere et eget redelighetsutvalg for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Utvalget ble opprettet i 2000, men ikke gjort obligatorisk for forskningsinstitusjonene før det ble lovfestet i forskningsetikkloven fra 2017. Det sentrale redelighetsutvalget ved UiB ledes av viserektor for forskning og gjennom sitt forebyggende mandat skal redelighetsutvalget bidra til å sette forskningsetikk på dagsorden. Utvalget var, sammen med De nasjonale forskningsetiske komiteene og Høyskolen på Vestlandet, initiativtaker til gjennomføringen av forskningsprosjektet RINO⁶, som hadde som formål å kartlegge status rundt etikk og integritet i norsk forskning.

Opplæring i forskningsetikk er den del av utdanningen ved UiB og opplæring i forskningsetikk inngår i de obligatoriske opplæringsprogrammene for ph.d.-kandidater som gjennomføres i regi av Senter for vitenskapsteori. Flere av fakultetene har obligatorisk veilederopplæring hvor forskningsetikk inngår.

Tildelingsbrevet for 2022

Riksrevisjonens rapport om forskningsetikk i universitets- og høyskolesektoren fra 2021 konkluderte med at de statlige forskningsinstitusjonene ikke gjør nok for å sikre at forskningen skjer i henhold til forskningsetikkloven og anerkjente forskningsetiske lover og regler. Riksrevisjonen mente dette var kritikkverdig og konkluderte med at forskningsinstitusjonene ikke hadde etablerte systemer som legger til rette for at alle ansatte som arbeider med forskning, får tilstrekkelig opplæring og at forskningsinstitusjonene ikke har gode nok systemer for å sikre at mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer blir oppdaget, behandlet og rapportert.

I tildelingsbrevet for 2022 viser Kunnskapsdepartementet til Riksrevisjonens rapport og understreker institusjonenes ansvar for å sikre at forskningen ved institusjonen skjer etter anerkjente forskningsetiske normer i henhold til forskningsetikkloven og forventer at institusjonene raskt etablerer systemene som er fastsatt i loven.

I årsmeldingen for 2022 må UiB rapportere på om det er etablert systemer som legger til rette for at alle ansatte som arbeider med forskning, får tilstrekkelig opplæring, og om institusjonen har utarbeidet retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer.

Prosess

Arbeidet med å styrke den forskningsetiske innsatsen ved UiB og følge opp pålegget i tildelingsbrevet har vært organisert gjennom et prosjekt med en styringsgruppe bestående av Redelighetsutvalget ved UiB og en faglig- og administrativ sammensatt arbeidsgruppe. Arbeidsgruppen har hatt et eget sekretariat. Styringsgruppen har lagt sine anbefalinger fram for universitetsledelsen. Forskningsutvalget og dekanene har vært orientert om arbeidet i prosjektet og har gitt innspill til arbeidet. Forhandlingsutvalget har også blitt orientert om kompetanseplanen som er utviklet som del av prosjektet.

⁶ [Forskningsintegritet i Norge \(RINO\) | Universitetet i Bergen \(uib.no\)](#)

Nye retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved Universitetet i Bergen.

Universitetet i Bergen har hatt et sentralt redelighetsutvalg for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer siden 2000. Gjeldende retningslinjer for behandling av sakene ved UiB samt utvalgets arbeid ble vedtatt av universitetsstyret i sak 133/17, 30.11.2017 som følge av at forskningsetikkloven trådte i kraft 1. mai samme år.

Styringsgruppen har gått gjennom retningslinjene i lys av Riksrevisjonens rapport og erfaringer fra arbeidet med disse sakene ved UiB og vurdert behovet for revisjon av retningslinjene.

Forslaget som legges fram for universitetsstyret er en videreføring av innholdet i gjeldende retningslinje, men med noen vesentlige endringer. Retningslinjen tydeliggjør roller, ansvar og oppgaver knyttet til mottak av meldinger og behandling av saker om mulig vitenskapelig uredelighet ved UiB.

Følgende punkter utgjør endringer sammenlignet med gjeldende retningslinjer:

- For å styrke UiBs arbeid med å oppdage, behandle og rapportere om saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer og vitenskapelig uredelighet foreslås det at det opprettes faste, lokale redelighetsutvalg ved hvert fakultet som skal utrede sakene.
- Det er normalt instituttleder som skal være mottaker av meldinger om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer.
- Retningslinjene tydeliggjør rapporteringsplikten UiB har til Granskingsutvalget.
- I tillegg er det lagt inn en bestemmelse som tydeliggjør UiBs plikt til å tilby bistand for å gjenopprette omdømmet til forskere som følge av at saksbehandlingen ikke har avdekket alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer eller bare mindre alvorlige brudd.

Retningslinjene understreker, i tråd med forskningsetikkloven, at UiB har ansvar for nødvendig opplæring av kandidater og ansatte i anerkjente forskningsetiske normer, og for at alle som utfører eller deltar i forskningen er kjent med anerkjente forskningsetiske normer. Retningslinjene viderefører også ansvaret Det sentrale redelighetsutvalget ved UiB har for å fremme kunnskap om forskningsetikk og forebygge uredelighet. Dette skjer gjennom seminarer og møter i regi av redelighetsutvalget og inngår som del av kompetanseplanen som er lagt fram for universitetsledelsen.

Kompetanseplan

Forskningsetikk er grunnleggende for all forskning ved Universitetet i Bergen og inngår som en integrert del av forskningen ved UiB. Alle fakultetene har systematisk opplæring i forskningsetikk for sine ph.d.-kandidater, hvor temaet inngår i de obligatoriske opplæringsprogrammene. Noen av fakultetene har i tillegg forskningsetikk som tema på andre arenaer, som for eksempel veiledersamling, seminar om forskningsetikk for ph.d.-veiledere samt tematisering av forskningsetikk i forskergrupper mv.

Styringsgruppen har lagt fram et forslag om en helhetlig plan som skal styrke arbeidet med opplæring og bidra til å sikre at alle ansatte som arbeider med forskning får tilstrekkelig opplæring. Kompetanseplanen bygger på tre prinsipper.

For det første skal flest mulig informasjons- og opplæringstiltak gjennomføres på eksisterende møtearenaer, opplæringsprogrammer og informasjonskanaler. På den måten blir arbeid med forskningsetikk en integrert del av eksisterende møteplasser framfor at det opprettes nye. Dette skal bidra til å øke kunnskap og bevissthet om forskningsetiske problemstillinger.

For det andre skal kompetansetiltakene ta utgangspunkt i målgrupper (roller) og deres kompetansebehov ift. forskningsetikk. Grupper som er særlig viktige for å styrke den forskningsetiske innsatsen er ledere på ulike nivåer i organisasjonen. Dette inkluderer dekaner, instituttledere, forskningsledere og administrative ledere. Etikk vil inngå som del av instituttlederprogrammet, introduksjonskurs for nye instituttledere og forskningslederprogrammet. Enkelte tiltak vil være bredt anlagt for å nå større grupper av vitenskapelige ansatte og være obligatoriske. Det innføres obligatoriske e-læringskurs på norsk og engelsk som eksempelvis vil inneholde grunnleggende informasjon om UiBs system for behandling av saker om mistanke om uredelighet og de nasjonale rammene rundt det forskningsetiske arbeidet. Det er også opprettet én felles inngang til informasjon om [forskningsetikk](#).

For det tredje skiller kompetanseplanen mellom tiltak som vektlegger holdninger (bevissthet, kulturbygging, ledelse) og informasjons- og opplæringstiltak (kunnskap og ferdigheter). De samlingsbaserte lederprogrammene vil bidra til å bygge kultur og bevissthet om forskningsetiske problemstillinger, mens nettsider og e-læringskurs vil gi kunnskap om lover, retningslinjer og internkontrollsystemer knyttet til personvern og forskningsetikk.

I tillegg til å legge fram forslag til nye retningslinjer for behandling, herunder opprettelsen av obligatoriske lokale redelighetsutvalg ved hvert fakultet og en kompetanseplan, har styringsgruppen anbefalt at fakultetene vurderer å etablere forskningsetiske utvalg fakultetsvis. Disse utvalgene kan ivareta krav til dokumentasjon av forskningsetisk godkjenning eller vurdering som i økende grad stilles av utenlandske finansierer i forbindelse med prosjektsøknader eller av tidsskrifter før en artikkel blir antatt for publisering. For helseforskningsprosjekter foreligger det krav om forskningsetisk godkjenning gjennom nasjonalt regelverk som dekker disse behovene.

Tilbakemeldingene fra Helsetilsynet innebærer at UiB må dokumentere at bestemmelsene i helseforskningsloven med forskrift følges opp også på institusjonelt nivå. Det vil medføre og styrke internkontrollen for denne type prosjekter. Universitetsledelsen vil følge opp anbefalingen fra forskningsetikkprosjektet som foreslår at dette blir gjort som en del av internkontrollen for forskningsprosjekter som behandler personopplysninger.

Universitetsdirektøren sine kommentarer

Forskningsetikk er en grunnleggende del av forskningen ved UiB og de nasjonale forskningsetiske retningslinjene er en kodifisering av anerkjente verdier, normer og praksiser som springer ut av forskerfellesskapet. Men forskningsetikken er ikke statisk. Forskningsmetoder er under stadig utvikling, rammevilkår endrer seg og skaper nye etiske utfordringer. Det er derfor nødvendig med en vedvarende oppmerksomhet om

forskningsetikk i forskerfellesskapene. Forskningsetikken kommer til uttrykk både normer i forskerfellesskapet og gjennom krav og forventinger i lovverk. Arbeidet med å styrke den forskningsetiske innsatsen ved UiB må derfor være bredt anlagt. Noen av de foreslåtte kompetansetiltakene skal bidra til å bygge kultur for og bevissthet om forskningsetikk, mens andre er rettet mot at UiB kan etterleve krav som stilles i lov- og regelverk. Universitetsledelsen vil i det videre sikre at kompetanseplanen implementeres i organisasjonen ved at forskningsetikk tematiseres på ulike lederarenaer, opplæringsprogram og e-læringskurs. Forslaget til nye retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer innebærer en styrking av arbeidet med å forebygge uredelighet i forskning og skal sikre at UiB fanger opp og behandler mulige saker om alvorlige brudd på forskningsetiske normer.

11.01.2023/Arne R. Ramslien

Retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer ved Universitetet i Bergen

Innledning

Retningslinjene for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer og mulig vitenskapelig uredelighet skal sikre en god og forsvarlig saksbehandling av slike saker. Retningslinjene er delt inn i fire deler: I. Grunnprinsipper, II. Mottak av meldinger om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer, III. Behandling av enkeltsaker ved fakultetene, og IV. Behandling av enkeltsaker i Redelighetsutvalget.

I. Grunnprinsipper

§ 1 Definisjoner og plikter

UiB skal sikre at forskningen ved institusjonen skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Dette følger av forskningsetikkloven § 5.

Forskere skal opptre med aktsomhet for å sikre at all forskning skjer i henhold til anerkjente forskningsetiske normer. Dette gjelder både under forberedelser, gjennomføring og rapportering av forskning og andre forskningsrelaterte aktiviteter. Dette følger av forskningsetikkloven § 4.

Med brudd på anerkjente forskningsetiske normer menes brudd på generelle og fagspesifikke retningslinjer for god vitenskapelig praksis. I denne sammenhengen vil retningslinjene utarbeidet av De nasjonale forskningsetiske komitéene ha sentral betydning.

Med vitenskapelig uredelighet menes forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt i planlegging, gjennomføring eller rapportering av forskning, jf. forskningsetikkloven § 8.

Den som en sak eller mistanke retter seg mot eller som saken ellers direkte gjelder har partsrettigheter i saken i tråd med bestemmelsene i forvaltningsloven. Melder av en sak eller mistanke har slike rettigheter dersom den regnes som part i saken.

§ 2 Ansvar

UiB har ansvar for nødvendig opplæring av kandidater og ansatte i anerkjente forskningsetiske normer, og for at alle som utfører eller deltar i forskningen er kjent med anerkjente forskningsetiske normer, jf. forskningsetikkloven § 5.

Dekan har ansvar for å følge opp mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Dekanen har ansvar for å etablere et system for behandling av sakene ved fakultetet. Se del III.

UiBs sentrale redelighetsutvalg er et institusjonelt organ som har ansvar for å behandle saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer og vitenskapelig uredelighet som blir

lagt fram for utvalget i tråd med disse retningslinjene. Utvalget kan også ta saker til behandling på eget initiativ. I sin behandling av enkeltsaker kan utvalget komme med anbefalinger om tiltak ved det aktuelle fakultet.

Det sentrale redelighetsutvalget skal ha et eget sekretariat, og sekretariatet kan på forespørsel veilede fakultet om praktisk håndtering av enkeltsaker.

§ 3 Offentlighet og habilitet

Opplysninger i saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer er som hovedregel unntatt offentlighet frem til saken er endelig avgjort. Dette følger av forskningsetikkloven § 11 og offentleglova § 24 andre ledd.

Opplysninger som UIB har taushetsplikt om, vil være unntatt offentlighet også etter at saken er avgjort.

Forvaltningslovens vanlige regler om habilitet gjelder for behandling av saker om mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Reglene om hvem som er habil til å tilrettelegge grunnlaget for en avgjørelse og treffe avgjørelse finnes i forvaltningsloven §6.

II Mottak av meldinger om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer

§ 4 Hvordan melde ifra - tilknytning

Mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer og vitenskapelig uredelighet bør meldes til instituttleder. Det kan også meldes til fakultetet eller til Redelighetsutvalgets faste sekretariat.

Saker kan meldes anonymt.

Så langt det er mulig skal grunnlaget for mistanken begrunnes og dokumenteres. Behandling av meldinger forutsetter at den aktuelle saken:

- har tilknytning til vitenskapelig virksomhet ved Universitetet i Bergen, eller
- involverer eller berører én eller flere forskere ved Universitetet i Bergen.

§ 5 Håndtering av mottatte meldinger

UIB sin behandling skal ha som formål å klarlegge fakta i saken. UIB skal ivareta forskere som blir involvert i slike saker ved å gi tilstrekkelig informasjon om saksbehandlingsprosess og rettigheter.

Saksbehandlingen skal følge forvaltningsloven kapittel IV om saksforberedelse og V om vedtak, og for øvrig lovens bestemmelser så langt de passer. Det vil normalt være innklaget/innklagede som anses som part (er) i saken med de rettigheter som følger med i henhold til forvaltningsloven, og ikke den som melder en sak.

Det aktuelle fakultetet eller instituttet har ansvar for å følge opp meldinger om mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Sakene skal behandles uten ugrunnet opphold og på så lavt nivå som mulig.

III. Behandling av enkeltsaker ved fakultetene

§ 6 Lokalt redelighetsutvalg

Fakultetsstyret skal oppnevne et lokalt redelighetsutvalg. Utvalget skal ha minst tre medlemmer og ledes av pro/visedekan med ansvar for forskning. Utvalget må ha nødvendig kompetanse i forskning og forskningsetikk. Det kan oppnevnes ett medlem som ikke er ansatt ved fakultetet. Ved behov kan dekanen oppnevne et ad hoc medlem til utvalget.

§ 7 Vurdering av videre prosess

Fakultetet skal uten ugrunnet opphold vurdere grunnlaget for meldingen, herunder om det er påkrevd med videre saksbehandling som beskrevet i punkt 8 nedenfor.

Lokalt redelighetsutvalg kan avvise eller avslutte saken eller sende saken videre til behandling ved Det sentrale redelighetsutvalget ved UiB.

En sak kan avvises dersom varselet er åpenbart grunnløst. En slik avvising må være skriftlig og begrunnet. Avgjørelsen om å avvise en sak kan ikke påklages.

Dersom saken avvises, skal Det sentrale redelighetsutvalget orienteres.

§ 8. Utredning ved fakultetet

Fakultetet skal påse at saken er godt opplyst. Saksutredning kan foregå på følgende måter, men må vurderes og tilpasses hver enkelt sak:

- Intervju/samtaler med involverte/melder/partene
- Dokumentinnhenting
- Sakkyndigvurdering

Fakultetet skal gjøre rede for faktum, partenes påstander og de forskningsetiske problemstillingene i saken. Partene i saken skal gis innsyn i sakens dokumenter og få mulighet til å imøtegå eller supplere disse.

§ 9. Utfall av utredning

Saker av alvorlig karakter – som gjelder mistanke om vitenskapelig uredelighet – skal oversendes Det sentrale redelighetsutvalget for vurdering.

Andre saker kan avsluttes på fakultetet med en etterfølgende rapport til sentralt redelighetsutvalg.

IV. Behandling av enkeltsaker i Det sentrale Redelighetsutvalget

§ 10. Utvalgets sammensetning

Redelighetsutvalget ledes av et medlem av rektoratet med ansvar for forskning, i tillegg til fire medlemmer oppnevnt av universitetsstyret. Medlemmene skal ha nødvendig kompetanse i forskning og forskningsetikk. Ett medlem skal være jurist og ett medlem skal være eksternt. Juristen og det eksterne medlemmet skal ha personlige vararepresentanter. I tillegg oppnevnes én vararepresentant felles for de øvrige tre medlemmene.

Utvalget sitter til neste utvalg er oppnevnt av styret. Rektor kan supplere redelighetsutvalget ved behov. Funksjonstiden for medlemmene er den samme som for universitetsstyret.

§ 11. Utvalgets mandat

Redelighetsutvalget skal:

- bidra til fremme kunnskap om forskningsetikk og forebygge uredelighet i forskningen.
- behandle saker som gjelder mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer og saker om vitenskapelig uredelighet

Redelighetsutvalget kan også ta opp saker på eget initiativ.

Utvalget legger årsmelding fram for universitetsstyret til orientering.

§ 12. Saksbehandlingen i utvalget

Saker sendt til vurdering

Redelighetsutvalget skal påse at saken er godt opplyst før det tar stilling til utfallet i saken. Hvis utvalget har behov for ytterligere opplysninger, kan utvalget be det aktuelle fakultetet om å skaffe opplysningene. Utvalget kan også innhente ytterligere opplysninger på egenhånd. Ved behov kan utvalget innhente sakkyndig bistand.

Utvalget kan etterprøve fakultetenes uttalelser når sakene avsluttes på fakultetsnivå. Utvalget kan i tillegg overprøve konklusjonen i fakultetets uttalelse.

Saker til orientering

Saker sendt til orientering legges fram for utvalget. Utvalget kan overprøve fakultetets vurdering.

Utvalget kan etterprøve fakultetenes uttalelser når sakene avsluttes på fakultetsnivå. Utvalget kan i tillegg overprøve konklusjonen i fakultetets uttalelse.

Avvisning

Dersom noen er uenige i at UiB avviser en sak, kan vedkommende melde fra til Nasjonalt utvalg for granskning av uredelighetssaker (Granskingsutvalget) om å se nærmere på saken. Granskingsutvalget har ingen plikt til å behandle slike henvendelser, men kan velge å gjøre det på eget initiativ.

På eget initiativ

Redelighetsutvalget kan ta opp saker på eget initiativ, og i den forbindelse be fakultetet om å utrede en aktuell sak.

§ 13. Skriftlig uttalelse fra utvalget

Etter en prøving av opplysningene i saken skal utvalget utarbeide en skriftlig uttalelse. Uttalelsen skal inneholde en oversikt over de sentrale dokumentene i saken og en sammenfatning av de relevante fakta som utvalget har lagt til grunn. I uttalelsen skal utvalget også vurdere:

- om det foreligger brudd på anerkjente forskningsetiske normer, herunder om eventuelle brudd er alvorlige eller ikke,
- om forskeren har opptrådt vitenskapelig uredelig
- om det foreligger systemfeil ved UIB, herunder om UIB kunne forhindre situasjonen gjennom bedre forebyggende arbeid, og
- om det vitenskapelige arbeidet bør korrigeres eller trekkes tilbake.

Utvalgets konklusjoner avgjøres ved alminnelig flertall. Ved dissens kan mindretallet kreve at deres begrunnelse blir inkludert i uttalelsen.

§ 14 Informasjon til berørte parter

I saker der det foreligger brudd på anerkjente forskningsetiske normer eller vitenskapelig uredelighet, skal Redelighetsutvalget vurdere behov for informasjon til:

- andre forskere involvert i den aktuelle forskningen,
- berørte forskningsinstitusjoner og/eller samarbeidspartnere,
- finansieringskilder,
- vitenskapelige tidsskrifter,
- andre publiseringskanaler,
- relevante offentlige tilsynsmyndigheter og
- eventuelle andre berørte personer/instanser.

§ 15 Bistand til å gjenopprette omdømme

I saker der det ikke foreligger brudd på anerkjente forskningsetiske normer, eller bare et mindre alvorlig brudd på dem, skal Redelighetsutvalget, i dialog med forskeren og fakultetet, vurdere behovet for tiltak for å gjenopprette forskerens/forskernes omdømme.

§ 16 Rapportering og klage til Granskingsutvalget

UIB ved Det sentrale redelighetsutvalget skal rapportere til Granskingsutvalget om saker som gjelder mulige alvorlige brudd på anerkjente forskningsetiske normer. Dette følger av [forskningsetikkloven § 6 fjerde ledd](#). Det er sakens innhold som avgjør rapporteringsplikten, ikke konklusjonen. Rapporteringsplikten gjelder uavhengig av om saken ble løst ved et fakultet eller behandlet i Redelighetsutvalget.

I saker hvor Redelighetsutvalget konkluderer med at en forsker har opptrådt vitenskapelig uredelig, kan forskeren klage på uttalelsen til Granskingsutvalget. Klagefristen er tre uker fra

uttalelsen kom fram til forskeren. Dette går fram av forskningsetikkloven § 6 femte ledd og forvaltningsloven § 29.

Redelighetsutvalget har ansvaret for å håndtere klagesaken.

Saksbehandlingen følger forvaltningsloven kapittel VI, med de begrensningene som følger av forskningsetikkloven.

